



СООТЕЧЕСТВЕННИКИ **RODACY**

PISMO KONGRESU POLAKÓW W ROSJI

№ 4 (106) 2025 rok



«RODACY»

Wydanie kulturalno-oświatowe.

Wydawcy: FPNKA «Kongres Polaków w Rosji», zespół twórczy.

Redaktor naczelny Sergiusz Leończyk.

Rada redakcyjna:

Sergiusz Niemkow,
Marina Kożewnikowa,
Artiom Czernyszew,
Helena Władimirowa.

*Zdjęcie na okładce: kościół Najświętszego Serca
Jezusowego w Rybińsku (obwód jarosławski).*

Źródło: smartik.ru.

Adres redakcji i wydawnictwa:

Rosja 655012, m. Abakan,
ul. Tarasa Shevchenko, 64–51

Kontakty:

Telefon: +7 923 214 29 48

E-mail: rodacynasyberii.pl@gmail.com

• www.rodacynasyberii.pl

• www.facebook.com/rodacynasyberii

• vk.com/public204043263

Kwartalnik ukazuje się w 2 językach od 1997 r.
Kolportaż bezpłatny.

«RODACY» (СООТЕЧЕСТВЕННИКИ)

Культурно-просветительское издание.

Издаётся с 1997 года.

Учредители: Всероссийская общественная

организация «Федеральная польская
национально-культурная автономия
„Конгресс поляков в России”»,
творческий коллектив.

Гл. редактор Сергей Леончик.

Редакционный совет:

Сергей Немков,
Марина Кожевникова,
Артем Чернышев,
Елена Владимировна.

*Фото на обложке: костел Святейшего Сердца
Иисуса в г. Рыбинске (Ярославская область).*

Источник: smartik.ru.

Адрес редакции, издателя:

Россия, 655012, г. Абакан,
ул. Тараса Шевченко, 64–51

Контакты:

Телефон: +7 923 214 29 48

E-mail: rodacynasyberii.pl@gmail.com

• www.rodacynasyberii.pl

• www.facebook.com/rodacynasyberii

• vk.com/public204043263

Тираж: 999 экземпляров.

Выходит раз в квартал

на польском и русском языках.

Распространяется бесплатно.

6+

№ 4 (106) 2025



СООТЕЧЕСТВЕННИКИ
RODACY

Spis treści

• 25-lecie katedry Niepokalanego Serca NMP w Irkucku	3
• „Wołamy do Waszej pamięci i do Waszych serc, nie pozwólcie by Nasz los, stał się Waszym losem”	3
• 35-lecie Polskiej Autonomii Kulturalnej „Ogniwo” (Irkuck)	4
• „Możesz coś zmienić, idź i zmień – a nie możesz, to idź i bierz przeszkodę”	4
• Narodowe Czytanie 2025	5
• Narodowe czytanie w Moskwie	5
• Narodowe Czytanie w „Jedności” (Moskwa)	6
• Dyktando Międzyetniczne w Briąnsku	6
• Jesienne spotkania w „Polonii” Chakasji	7
• Dożynki w Moskwie	8
• Mikołajki w Krasnojarsku	9
• Sejm RP ogłosił patronów roku 2026	10



• Dożynki w Orenburgu 14

• Halloween w Szkole polskiej (Abakan)	14
• Złożenie kwiatów na Cmentarzu Dońskim w Moskwie	15
• Misja dyplomatyczna dobiegła końca	15
• 35. rocznica wznowienia działalności Domu Polskiego w Moskwie	16
• Dom Polski w Briąnsku obchodzi jubileusz 20-lecia działalności	17
• Dawna Obwodowa Izba Skarbowa w Jakucku według projektu Klemensa Leszewicza	18
• „Koronacja” w „Jedności” (Moskwa)	20
• Międzynarodowa Konferencja o Polakach na Syberii	21
• Dzień Pamięci Ofiar Represji Politycznych	22
• Narodowe Święto Niepodległości w Ambasadzie RP w Moskwie	23
• Na straży polskiej pamięci o powstaniu zabajkalskim	24
• Zakończenie pracy konsulatu w Irkucku	28
• Nowa płyta z piosenkami Syberyjskich Mazurów	29
• Mikołaj Przewalski (1839–1888)	29
• „Narodowe Czytanie 2025” w Szkole Podstawowej na Lipowym Polu Skarbowym	30
• Koncerty z okazji Narodowego Święta Niepodległości (Moskwa)	31
• Andrzejki i Adwent w Szkole Kultury i Języka polskiego w Abakanie	32



Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie „Polonia i Polacy za granicą 2025 — Media i struktury”, Zadanie „Świat opisany po polsku — media drukowane w Europie Środkowej, Środkowo-Wschodniej, Azji i krajach byłego ZSRS”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Czasopismo „Rodacy” (Соотечественники) jest dostępne na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”, Ambasady RP w Moskwie, Ewy Ziółkowskiej, Znadniemna.pl i PAP, MOP „Jedność”, Ewy Michałowskiej-Walkiewicz, Olii Siedych, Marii Iwanowej, Sergiusza Leończyka, Pawła Szutowa. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych zadań w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2025 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.



25-lecie katedry Niepokalanego Serca NMP w Irkucku

20 i 21 września 2025 roku w Irkucku obchodzone 25. rocznicę poświęcenia katedry Niepokalanego Serca NMP.

Uroczystości zaszczylił swą obecnością biskup diecezjalny ełcki Jerzy Mazur, który w latach 2002–2003 pełnił posługę jako biskup Diecezji św. Józefa w Irkucku obejmującej wschodnią

część Rosji i przyczynił się do powstania tego kościoła. Byli obecni także biskup pomocniczy Archidiecezji Matki Bożej w Moskwie Nikołaj Dubinin, biskup pomocniczy Diecezji Przemienienia Pańskiego w Nowosybirsku Stephan Lipke, a także liczni duchowni, siostry zakonne, katolicy z różnych regionów.

Oprócz nabożeństw w ramach obchodów odbyła się prezentacja książ-

ki Natalii Gonczarienko „Katolicyzm na ziemi irkuckiej”, inauguracja wystawy „Ćwierćwiecze historii katedry” i spektakl „Szaleniec został świętym” o życiu Arnolda Janssena, założyciela zakonu werbistów. Działająca w Irkucku Polska Autonomia Kulturalna „Ogniwo” wzięła udział w organizacji poczęstunku: przygotowano polskie dania, w tym słynne kremówki papieskie. Tradycje kulinarne zaprezentowali także parafianie innych narodowości: Rosjanie, Ormianie, Chińczycy, Indonezyjczycy.

„Wołamy do Waszej pamięci i do Waszych serc, nie pozwólcie by Nasz los, stał się Waszym losem”

Ambasador RP Krzysztof Krajewski przebywający z wizytą w Irkucku wraz z Konsulem Generalnym RP Marcinem Nosalem odwiedzili miejsca pamięci, gdzie zostali złożone kwiaty oraz zapalili znicze.

W kompleksie memorialnym w Piwowarisze oddali cześć ofiarom represji stalinowskich z lat 30 XX wieku. Wiązanki białoczerwonych róż zostały złożone w miejscu gdzie znajdowała się bezprawnie usunięta przez władze rosyjskie mogiła upamiętniająca pomordowanych Polaków, pod symboliczną ścianą poświęconą ofiarom represji a także pod obeliskiem honorującym działaczy stowarzyszenia Memoriał, którzy przywracali pamięć o pomordowanych.

Na cmentarzu miasta Irkucka ambasador i konsul generalny zostali kwiaty i zapalili znicze na grobie księdza wer-



bisty Włodzimierza Sieka, który zmarł nagle w marcu br. ksiądz Siek przez ponad dwadzieścia lat sprawował posługę duszpasterską na terenie diecezji irkuckiej, a jego nagłe odejście to niepowetowana strata dla wiernych i dla społeczności polonijnej.

**Informacja
Ambasady RP w Moskwie**





IRKUCK

W dniu 23 września br. Ambasador RP Krzysztof Krajewski wraz z Małżonką spotkał się z przedstawicielami Polskiej Autonomii Kulturalnej „Ogniwo” w Irkucku.

35-lecie Polskiej Autonomii Kulturalnej „Ogniwo”

Spotkanie zostało zorganizowane z okazji 35 rocznicy powstania organizacji. Ambasador RP w okolicznościowym przemówieniu podziękował za 35 lat bardzo aktywnej działalności społeczności polonijnej Irkucka, propa-

gowania polskiej kultury, historii, języka i tradycji. Złożył życzenia kolejnych lat owocnej i pełnej zaangażowania pracy w bardzo niełatwych uwarunkowaniach.

Na ręce Prezes PAK „Ogniwo” Pani Heleny Szackich został wręczony list

gratulacyjny oraz okolicznościowe upominki. W czasie spotkania, w którym uczestniczyli także pracownicy Konsulatu Generalnego RP w Irkucku, przedstawiciele „Ogniwa” przedstawili plany działań na najbliższą przyszłość.

„Możesz coś zmienić, idź i zmień – a nie możesz, to idź i bierz przeszkodę”

Wieczór 25 września 2025 r. na długo pozostanie w pamięci społeczności polonijnej Irkucka. Wieczór poetycki „Rozmowa z Marią Pawlikowską-Jasnorzewską” to druga odsłona zapoczątkowanych w 2024 r. „Rozmów z poetą”, będących autorskim projektem Konsulatu Generalnego RP w Irkucku.

Wybór tej wybitnej polskiej poetki nie był przypadkowy. Senat RP ogłosił rok 2025 Rokiem Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej w związku

z 80 rocznicą jej śmierci. Wieczór poetycki uświetnił swą obecnością Ambasador RP w FR Pan Krzysztof Krajewski z małżonką Panią Aldoną Krajewską.

Uczestnicy wieczoru zaprezentowali ponad 20 wierszy poetki, nazywanej bardzo często „polską Safoną”. Niektórzy z nich pokusili się także o własną interpretację recytowanych utworów.

Miłość, przemijanie, rozstanie, nostalgia, kult natury, tęsknota za ojczyzną to główne motywy twórczości Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. W poetycki sposób zaprezentowano także biografię poetki.



Ambasador Krzysztof Krajewski podkreślił, jak ważne znaczenie ma udział Polonii w propagowaniu polskiej kultury, w działaniach których celem jest przybliżanie naszej Ojczyzny miejscowej społeczności. Podziękował także Pani Konsul Patrycji Kowalskiej i Panu Maciejowi Niewiadomskiemu za przygotowanie pełnego głębokich wzruszeń wieczoru.



**Informacja
Ambasady RP w Moskwie**

Narodowe Czytanie 2025

6 września 2025 roku organizacje polonijne w Rosji dołączyły do akcji Narodowego Czytania, która tradycyjnie odbywa się pod patronatem Pary Prezydenckiej. Tym razem lekturą była poezja Jana Kochanowskiego – renesansowego mistrza słowa, poety refleksji i codzienności, którą potrafił opisać z niezwykłą czułością i humorem.

W Kaliningradzie spotkanie zorganizowane przez członków Autonomii Polaków „Polonia” odbyło się pod hasłem „Smaki Jesieni”. Obok uczt literackiej na uczestników czekała również ucztą dla zmysłów. W trybie zdalnym do królewczan dołączyli Polonusi z Moskwy, Irkucka i Tomska.

Kongres Polaków w Petersburgu urządził święto polskiej poezji w Bazylice Św. Katarzyny przy Newskim Prospektie. Fraszki, treny i pieśni Ko-

chanowskiego w oprawie muzycznej wykonali nauczyciele, uczniowie i inni członkowie organizacji.

https://vkvideo.ru/video-36015752_456239264?ref_domain=poloniarosji.ru



Narodowe czytanie w Moskwie

12 września w Ambasadzie RP w Moskwie odbyło się wyjątkowe spotkanie w ramach Narodowego Czytania, poświęcone twórczości Jana Kochanowskiego.

W programie znalazły się: recytacja „Nie porzucaj nadziei” oraz wybrane pieśni mistrza z Czarnolasu, koncert młodego pianisty, który wykonał utwory Karola Szymanowskiego i Fryderyka Chopina, wręczenie nagrody w konkursie recytatorskim „Poeta pamięta. Czesław Miłosz – polski Noblista”.

Szczególne podziękowania składamy Jego Ekscelencji, Panu Ambasadorowi Krzysztofowi Krajewskiemu, za obecność i wsparcie tego pięknego wydarzenia.

To spotkanie pokazało, że polska poezja i muzyka mają moc łączenia ludzi, budowania mostów między pokoleniami i narodami.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom i gościom za wspólnie spędzony wieczór!

**Informacja
Ambasady RP w Moskwie**



MOSKWA

W dniu 13 września 2025 r. w Moskwie, w bibliotece im. A. Woźniewskiego, odbyło się wydanie literackie w ramach ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie, zorganizowane przez Moskiewską Organizację Polonijną „Jedność” (Prezes Pani Marina Łaktajewa). Tegoroczna edycja była poświęcona twórczości jednego z najwybitniejszych polskich poetów, Jana Kochanowskiego.

W spotkaniu wzięli udział: Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Federacji Rosyjskiej Pan Krzysztof Krajewski, Dyrektor Instytutu Polskiego w Moskwie Pani Anna Szafernakier-Świrko, Konsul RP Pani Katarzyna Strycharska oraz członkowie polonijnej społeczności.

Narodowe Czytanie w „Jedności”

Pan Ambasador Krajewski w swoim wystąpieniu wyraził radość z kontynuacji przez osoby polskiego pochodzenia tradycji narodowego czytania, podkreślając fakt, że w dzisiejszych czasach czytelnictwo nie cieszy się dużą popularnością, zaś przeprowadzana corocznie akcja ma za zadanie przypomnienie klasyki polskiej literatury oraz zachęcenia do czytania książek, bo to wielka szkoła i nauka dla każdego.

Wszyscy uczestnicy wydarzenia otrzymali dyplomy oraz pamiątkowe torby z symbolem Narodowego Czytania. Szczególne podziękowania skierowano do Pani Katarzyny Moskałewej-Potemkinej, która jest stałą organizatorką

Narodowych Czytań wśród rosyjskiej Polonii.

Prezes ogólnorosyjskiego stowarzyszenia Związek Organizacji Polskich „Jedność” Pan Aleksander Sielicki podziękował uczestnikom za tak liczne przybycie i dodał, że „Narodowe Czytanie”, jest organizowane nie tylko w Moskwie ale również w innych częściach Rosji, wszędzie tam gdzie gromadzi się Polonia.

Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności polonijnej. Wszyscy mieli możliwość zabrania ze sobą pamiątek, takich jak zakładki do książek oraz przypinki z wizerunkiem Jana Kochanowskiego.

**Informacja
MOP „Jedność”**

Dyktando Międzyetniczne w Briańsku

19 września 2025 roku w Briańskiej Obwodowej Bibliotece Naukowej odbyła się trzecia edycja Dyktanda Międzyetnicznego. Jest to akcja oświatowa zainicjowana przez Bibliotekę Literatury w Językach Obcych przy wsparciu Ministerstwa Kultury FR, Federalnej Agencji „Rossotrudnichestwo” i Rosyjskiego Stowarzyszenia Bibliotecznych mająca na celu promowanie tradycyjnych wartości duchowych i moralnych i popularyzację nauki języków.

W związku z 80. rocznicą zwycięstwa w II wojnie światowej jako lekturę wybrano fragment powieści Konstantina Simonowa „Żywi i martwi”. Uczest-



nicy uczący się języka rosyjskiego jako obcego pisali tekst w oryginale. Dla innych dostępne były angielska, niemiecka, francuska wersje dyktanda. Dzięki zaangażowaniu członków kółka miłośników języka i kultury polskiej Domu Polskiego w Briańsku zorganizowano także wersję polską.

Każdy uczestnik otrzymał certyfikat podpisany przez dyrektora Biblioteki Literatury w Językach Obcych. Po ogłoszeniu wyników wręczono uczestnikom pamiątkowe dyplomy.

**Informacja
FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”**



Jesienne spotkania w „Polonii” Chakasji

21 września Kulturalno-Narodowa Organizacja Społeczna „Polonia” Republiki Chakasji zorganizowała w Abakanie imprezę „Jesienne spotkania Polonii”. Spotkania połączyły członków organizacji z Abakanu i Republiki Chakasji oraz sąsiedniego Minusinska w Kraju Krasnojarskim. W koncercie zatańczył zespół „Syberyjski Krakowiak”, zaśpiewał zespół wokalny „Gorące serca” oraz wystąpili uczniowie Szkoły Języka i Kultury Polskiej w Abakanie. Z Minusinska przyjechał wokalny polonijny zespół „Czerwone Jagody”. Oprócz koncertu, podczas którego widzowie zobaczyli polskie tańce i usłyszeli polskie piosenki, odbył się konkurs na najlepsze polskie dania, przygotowane przez członków organizacji polonijnych.



Olga SIEDYCH





4 października 2025 roku w Moskwie odbyły się obchody Dożynek. Członkowie Narodowo-Kulturalnej Autonomii Polaków „Dom Polski” zebrał się, aby uczcić to tradycyjne polskie święto, wyrazić wdzięczność Bogu, poczęstować się owocami swojej pracy, podzielić się dobrym nastrojem i wyznaczyć plany na nadchodzący rok.

Radosną atmosferę spotkania tworzyli wszyscy zebrani – uczestnicy zespołów „Wisła” i „Baśki” z polskimi piosenkami, zabawnymi żartami i zagadkami, artyści z dekoracjami odzwierciedlającymi bogactwo jesieni, kucharze z potrawami kuchni polskiej, których to przepisy przekazywane są z pokolenia na pokolenie.

Konkurs jesiennych dekoracji oceniało jury złożone z gości honorowych, wśród których byli kierownik Wydziału Politycznego Ambasady RP w Rosji radca Paweł Moenke, kierownik Wydziału Konsularnego i Polonii Ambasady RP



Dożynki w Moskwie

w Rosji konsul Jarosław Strycharski, wicekonsul Katarzyna Strycharska, dyrektor Instytutu Polskiego w Moskwie Anna Szafernakier-Świrko i prezes FPANK „Kongres Polaków w Rosji” Halina Subotowicz-Romanowa.

Pierwsze miejsce zdobył tradycyjny wieniec z kłosów symbolizujący Słońce i przyszłe plony, spleciony przez Oksanę Tomczuk i Aleksandra Konowałowa. Drugie miejsce przyznano ogromnemu bukietowi z darów jesieni przygotowanemu przez Tatianę i Marię Tkaczenko. Trzecie miejsce zdobyło Drzewo Ro-

dziny, które stworzyli w formie obrazu Aleksander i Elżbieta Tkaczenkowie.

Nagrodę publiczności otrzymał wieniec z czerwoną wstążką, przygotowany przez Paulinę Szelestowicz. Specjalnym postanowieniem jury przyznano także nagrodę widzów Andrzejowi Tkaczenko za przygotowanie tradycyjnego i znanego wszystkim bigosu.

Potrawy przygotowane przez członków organizacji były różne i smaczne: szarlotki, naleśniki, konfitury z rajszych jabłek, krakowski sernik z jagodami, sałatki, ruloniki, ciasteczka i wiele innych pyszności. Niech taki bogaty stół będzie u wszystkich!

Informacja

FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”





Mikołajki w Krasnojarsku

6 grudnia jest dniem, który często wywołuje uśmiech na twarzach dzieci i dorosłych, gdyż obchodzone są wtedy Mikołajki. W tym czasie w kalendarzu katolickim wspominany jest święty Mikołaj, biskup pochodzący z Miry, który żył prawdopodobnie na przełomie III i IV wieku. Według tradycji obdarowywał dzieci drobnymi podarkami i pomagał najbardziej potrzebującym.

Właśnie 6 grudnia 2025 roku w Krasnojarsku odbył się Festyn polonijny zatytułowany „Mikołajki na Syberii”.

Organizator spotkania Regionalna Krasnojarska Narodowo-Kulturalna Autonomia Polska „Polonez” (prezes Anatol Czubarow) przy wsparciu Zrzeszenia narodów Rosji zorganizowali w Domu przyjaźni „Ojczyzna” w centrum milionowego Krasnojarska festyn składający się z prezentacji polskich strojów ludowych, quizów na temat polskich zwyczajów bożonarodzeniowych, wystaw rękodzieła ludowego oraz degustacji polskich ludowych wigilijnych przysmaków.

Najważniejszym punktem festynu stał się koncert zespołów i grup polonijnych z Krasnojarska i Kraju Krasno-

jarskiego oraz z sąsiedniej Republiki Chakasji. Głównym gwoździem programu był występ dwóch grup – dziecięcej i dorosłej zespołu polonijnego „Syberyjski Krakowiak” z Abakanu.

Zespół przygotował kilka kompozycji tańeczno-wokalnych. Dzieci zatańczyły w suicie tańców góralskich, natomiast dorośli zaprezentowali „Suite, tańców lubelskich”.

„Syberyjski Krakowiak” jest wiodącym zespołem polonijnym na Syberii, działającym nieprzerwanie od 1997 r. Obecnie zespołem kieruje Prezes Zarządu Kulturalno-Narodowej Organizacji Społecznej „Polonia” Republiki Chakasji Marina Kożewnikowa (na zdjęciu z ks. Tadeuszem Szyjką CMF). Pani Prezes jest zawodowym choreografem, swoje umiejętności w tańcu polskim udoskonala na Kursach choreograficznych w Rzeszowie.

Zespół, który obecnie liczy ponad 50 osób, składa się z 3 grup wiekowych. W repertuarze oprócz polskich tańców i piosenek są również tańce estradowe oraz folklor tańeczno-wokalny narodów Syberii.

Zespół posiada swoją siedzibę w Abakanie, gdzie oprócz dużej sali choreograficznej ma miejsce na garderobę i klasy do nauki języka polskiego i muzyki.



Występ zespołu w zorganizowanych po raz pierwszych Mikołajkach w Krasnojarsku na Syberii dał możliwość przybliżyć polską kulturę daleko od ojczyzny przodków.

Pamiętajmy, że każdy może zostać Świętym Mikołajem i sprawić, by na twarzach dzieci, czy też dorosłych pojawił się uśmiech. By nim zostać nawet nie musimy mieć czerwonej czapki.

Red.



W piątek, 26 września, Sejm Polski zdecydował o patronach roku 2026. Ogłoszono nimi: twórcę i fundatora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, jednego z ojców niepodległości Ignacego Daszyńskiego, malarza, świadka zbrodni katyńskiej Józefa Czapskiego, pisarza Sergiusza Piaseckiego, oświeceniowego pisarza i naukowca Stanisława Staszica, pieśniarza Mieczysława Fogga. Patronem przyszłego roku zostało też Polskie Radio. Patronów 2026 roku sejm ustanowił w kolejnych osobnych uchwałach.

Józef Maksymilian Ossoliński

Uhonorowano go „w dwusetną rocznicę śmierci twórcy Ossolineum – człowieka wielkich zasług dla polskiej kultury i nauki”.

Józef Maksymilian Ossoliński herbu Topór urodził się w połowie XVIII w. w Woli Mieleskiej na historycznej ziemi sandomierskiej. Absolwent Collegium Nobilium jezuitów w Warszawie. Bibliofil, powieściopisarz, poeta, badacz literatury, tłumacz, leksykograf, historyk, prekursor badań nad słowiańszczyzną, polityk.

Sejm RP ogłosił patronów roku 2026

Przez całe życie tworzył prywatną bibliotekę, w której gromadził przede wszystkim polonika – piśmiennictwo polskie i Polski dotyczące. Pierwszym opiekunem i bibliotekarzem tych zbiorów był Samuel Bogumił Linde, który

dzięki nim stworzył podwaliny swojego „Słownika języka polskiego”.

Ossoliński doprowadził do zaakceptowania w 1817 r. przez cesarza Austrii aktu fundacyjnego pt. „Ustanowienie familijne Biblioteki Publicznej pod imieniem Ossolińskich we Lwowie”. Powstałej wówczas fundacji przekazał swoje zbiory. Kolekcja zawierała ok. 30 tys. druków: książek i czasopism, ponad 700 rękopisów, 130 map i atlasów, blisko 2 tys. rycin, 350 monet i medali, 20 obrazów oraz zestaw muszli i minerałów.

Restaurację budynków we Lwowie i ich adaptację na potrzeby tak cennych zbiorów prowadził m.in. późniejszy gen. Józef Bem. W 1823 r. zasoby Zakładu Narodowego im. Ossolińskich zostały poszerzone o kolekcję sztuki Henryka Ludwika Lubomirskiego i przy bibliotece powstało Muzeum Książąt Lubomirskich. W 1827 r. księgozbiór Ossolińskiego przewieziono z Wiednia do Lwowa. Powstało też wtedy Wydawnictwo Ossolineum, aby publikować



• Józef Maksymilian Ossoliński.

wynik prac badawczo-naukowych nad gromadzonymi zbiorami.

Józef Ossoliński zmarł 17 marca 1826 r. w Wiedniu, a dzieło jego życia – Ossolineum – do dzisiaj jest jednym z najważniejszych ośrodków polskiej kultury i nauki. Zakład już od dwóch wieków pełni funkcję narodowej księżnicy i muzeum.

„Fundacja Józefa Maksymiliana Ossolińskiego jest jednym z symboli nieustępliwości Polaków w obronie swojej tożsamości i niepodległości” – zaznaczono w uchwale.

Ignacy Daszyński

W roku 2026 przypadnie 160. rocznica urodzin i 90. rocznica śmierci Daszyńskiego – premiera, marszałka Sejmu i jednego z ojców niepodległości

Ignacy Ewaryst Daszyński urodził się 26 października 1866 r. w Zbarażu, zmarł 31 października 1936 r. w Bystrej Śląskiej.

„Aktywność publiczna Ignacego Daszyńskiego była nakierowana na rozwój demokracji parlamentarnej oraz odrodzenie państwa polskiego. [...] Był współtwórcą i przywódcą Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego, która walczyła o poprawę losu robotników i odrodzenie niepodległej Polski” – napisano w uchwale.

28 października 1918 r. wszedł w skład Polskiej Komisji Likwidacyjnej, a 7 listopada 1918 r. stanął na czele Tym-

czasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, który powstał w Lublinie jako pierwszy polski organ władzy niezależny od państw zaborczych.

„W lipcu 1920 r., w najbardziej dramatycznym okresie wojny polsko-bolszewickiej, został wicepremierem Rządu Obrony Narodowej. Brał aktywny udział w pracach Sejmu Ustawodawczego, który uchwalił w dniu 17 marca 1921 r. konstytucję odrodzonego państwa polskiego. To dzięki Daszyńskiemu w konstytucji znalazło się prawo do ubezpieczenia społecznego oraz zakaz pracy dzieci” – podkreślono w uchwale.

W latach 1928–1930 był marszałkiem Sejmu. Występował jako „obrońca demokracji parlamentarnej, był również przeciwnikiem imperializmu rosyjskiego i bolszewickiego, zwolennikiem wolności prasy, obrońcą praw mniejszości etnicznych i narodowościowych, orędownikiem edukacji obywatelskiej” – głosi uchwała.

Józef Czapski

Uchwała przypomina, że w 2026 r. przypada 130. rocznica urodzin Józefa Czapskiego, niezwykle artysty, a zarazem wielkiego Polaka i Europejczyka. „Czapski dał świadectwo zarówno okrucieństw, jak i piękna oraz pragnienia prawdy w XX w.” – podkreślono.

„Józef Czapski, żyjący w latach 1896–1993, był wybitnym malarzem, jednym z czołowych przedstawicieli środowiska kapistów, które odegrało kluczową rolę

w polskiej sztuce dwudziestolecia międzywojennego. Był także znakomitym pisarzem, autorem głębokich esejów o sztuce i literaturze oraz unikalnych dzienników obejmujących około trzystu zeszytów. Jako uczestnik wojny polsko-bolszewickiej został odznaczony Orderem Virtuti” – czytamy w uchwale.

We wrześniu 1939 r. trafił do niewoli sowieckiej. „Był świadkiem zbrodni katyńskiej, a po zwolnieniu w 1941 r. – oficerem armii gen. Władysława Andersa. W swojej książce «Na nieludzkiej ziemi» przedstawił wstrząsający obraz Związku Sowieckiego w czasie II wojny światowej. Po wojnie, jako emigrant, współtworzył z Jerzym Giedroyciem paryską «Kulturę»” – napisano.

Zaznaczono też, że był jednym z prekursorów pojednania polsko-ukraińskiego i idei zjednoczonej Europy.

Sergiusz Piasecki

„Sergiusz Piasecki – weteran wojny polsko-bolszewickiej, as polskiego wywiadu, ale i przemytnik, awanturnik, więzień. Wybitny pisarz, patriota, który nauczył się posługiwać literacką polszczyzną w wieku dorosłym, gdy odbywał wyrok za napad z bronią w rękę. W czasie II wojny światowej żołnierz Armii Krajowej, szef komórki wykonującej na zdrajcach wyroki Polski podziemnej. Po wojnie emigracyjny antykomunistyczny pisarz objęty całkowitym zakazem druku przez cenzurę w PRL. Jeden



• Ignacy Daszyński.



• Józef Czapski.



• Sergiusz Piasecki.

z najwybitniejszych twórców polskiej literatury XX wieku” — zaznaczono w uchwale.

Przyszedł na świat w Lachowiczach koło Baranowicz na Białorusi. Był dzieckiem zrusyfikowanego polskiego szlachcica, naczelnika miejscowej poczty Michała Piaseckiego i Białorusinki Klaudii Kukałowicz. W dzieciństwie i we wczesnej młodości mówił wyłącznie po rosyjsku i białorusku. Chodził do rosyjskich gimnazjów w Mińsku, Bobrujsku i Pokrowie.

„Piętnowany za polskie pochodzenie, w obronie honoru wdał się w szkole w awanturę i pobicie inspektora gimnazjum. Został wtrącony do więzienia dla nieletnich, ale wkrótce zbiegł. Pojawił się w Moskwie w okresie rewolucji październikowej. Śmierć przyjaciół i okrucieństwa bolszewików trwale zaszczyliły w nim antykomunizm i radykalną krytykę Rosji. Wrócił do kraju, ukończył polską Szkołę Podchorążych Piechoty. Walczył przez blisko dwa lata w wojnie polsko-bolszewickiej, między innymi w obronie Warszawy” — przypomniano.

W 1922 r. został agentem polskiego wywiadu. Działal pod przykrywką przemysłowca na terenie rosyjskim, nielegalnie przekraczając granicę nawet 30 razy w miesiącu. W 1926 r. został wydany ze służby. W tym samym roku za udział w napadach rabunkowych został skazany na karę śmierci. Dzięki interwencji II Oddziału Wojska Polskiego wyrok zmieniono na 15 lat więzienia.

„Dzięki lekturom nauczył się literackiej polszczyzny, a po przeczytaniu na skrawku «Ilustrowanego Kuriera Codziennego» ogłoszenia o konkursie literackim na najlepszą powieść zaczął pisać. Jego pierwsza powieść «Piąty etap» została zatrzymana przez cenzurę więzienną” — podkreślono.

Dopiero kolejna: „Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy”, trafiła do wydawnictwa „Rój”. Jego współwłaścicielem był Melchior Wańkowicz, który zainteresował się utalentowanym więźniem i doprowadził do wydrukowania książki. W 1937 r. „Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy” stał się bestsellerem. Ukazały się trzy kolejne wydania, utwór przetłumaczono na kilkanaście języków.

„Popularność książki sprawiła, że o ułaskawienie Piaseckiego występowali pisarze i ludzie kultury. Pisano

petycje i zbierano podpisy pod listami do prezydenta. W 1937 roku prezydent Ignacy Mościcki ułaskawił Sergiusza Piaseckiego. Twórca wyszedł na wolność cztery lata przed końcem zasądzonego wyroku” — zaakcentowano w uchwale.

Przed wojną ukazały się jeszcze „Piąty etap” i „Bogom nocy równi”.

We wrześniu 1939 r. walczył w Korpusie Ochrony Pogranicza, a w czasie okupacji niemieckiej i sowieckiej — w AK na Wileńszczyźnie. Po zajęciu terenów Polski przez Armię Czerwoną ukrywał się pod zmienionym nazwiskiem. „Poszukiwany przez okupantów z NKWD i ich wykonawców z UB, został ewakuowany z konwojem UNRRA z kraju. Zamieszkał w Wielkiej Brytanii, pisał kolejne książki i utrzymywał się z doraźnych prac fizycznych. Przestrzegał przed «zimnym, krwiożerczym, wyrachowanym gadem rosyjskiego imperializmu» i był stanowczym krytykiem twórców, którzy zdecydowali się na współpracę z komunistycznym państwem” — napisano w uchwale.

Ksiądz Stanisław Staszic

Staszic „bez wątpienia należy do grona najwybitniejszych przedstawicieli polskiego oświecenia” — głosi uchwała. W 2026 r. przypadnie 200. rocznica jego śmierci.

Stanisław Staszic urodzony w Pile w 1755 r. działacz oświeceniowy, pionier spółdzielczości, pisarz polityczny i publicysta, filozof i tłumacz, geograf i geolog, ksiądz katolicki, członek Izby Edukacyjnej Księstwa Warszawskiego, minister stanu Księstwa Warszawskiego, minister stanu Królestwa Polskiego.

Przed zwołaniem Sejmu Wielkiego i w trakcie obrad parlamentu anonimowymi „Uwagami nad życiem Jana Zamoyskiego” i „Przestrogami dla Polski” wspierał naprawę Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Po trzecim rozbiore odbywał podróże badawcze i prowadził badania geologiczne w celu poznania zasobów krajowych. Autor pierwszego opracowania poświęconego budowie geologicznej ziem polskich pt. „O ziemiorództwie Karpatów i innych gór i równin Polski” i „Mapy geologicznej Polski i krajów sąsiednich”.

„Za osiągnięcia na polu nauk o Ziemi Stanisław Staszic otrzymał zaszczytny tytuł ojca geologii polskiej” — wska-



• Ksiądz Stanisław Staszic.

zano w uchwale. W latach 1808–1826 prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Towarzystwo zawdzięczało mu dwie siedziby w Warszawie: pierwszą w trzech kamienicach przy ul. Kanonia, a drugą w obecnym Pałacu Staszica przy Krakowskim Przedmieściu. Zainicjował i w większej części sfinansował budowę pomnika Mikołaja Kopernika, odsłoniętego w 1830 roku.

W epoce Królestwa Kongresowego włączył się w organizację Szkoły Akademiczno-Górnictwej w Kielcach, Uniwersytetu Warszawskiego, Szkoły Inżynierii Cywilnej Dróg i Mostów, Instytutu Agromomicznego i Szkoły Przygotowawczej do Instytutu Politechnicznego. Dzięki niemu powstała Dyrekcja Górnictwa, modernizowano i uruchamiano huty i kopalnie, otwarto Hutę Aleksander w Białogonie pod Kielcami.

„Jako właściciel kilku wsi w województwie lubelskim stał się również pionierem spółdzielczości rolniczej. Założył Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie. Chłopom przekazał ziemię w dziedziczne użytkowanie, zwolnił ich od pańszczyzny, ustanowił samorząd, a na terenie gminy założył szkoły, szpital i bank pożyczkowy” — zaznaczono w uchwale.

Cały majątek przekazał na cele społeczne, dobroczynne i charytatywne, chcąc „być narodowi użytecznym”.

Mieczysław Fogg

W roku 2026 przypada 125. rocznica urodzin Mieczysława Fogg (właśc. Mieczysława Fogiela) — syna sklepi-



• Mieczysław Fogg.

karki i kolejarza, piosenkarza. Sprzedał ponad 25 mln swoich płyt, występował na kilkudziesięciu tysiącach koncertów w Polsce i za granicą, w repertuarze miał ponad 2 tys. utworów.

Przed wojną był członkiem Chóru Dana. Występował w kabaretach, teatrzykach i rewiach warszawskich, takich jak Banda, Polonia, Qui Pro Quo. Ustanowił przedwojenny rekord sprzedaży płyt. Album „To ostatnia niedziela” rozszedł się w ponad 100 tys. egzemplarzy.

„Mieczysław Fogg był nie tylko gwiazdą międzywojennej i powojennej sceny. W 1910 roku wstąpił do harcerstwa. Jako 18-letni ochotnik walczył w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. w 23. Polowej Autokolumnie. Był ranny

na froncie. We wrześniu 1939 roku przez kilka dni śpiewał na dworcach dla powracających z frontu żołnierzy. Był członkiem AK, starszym strzelcem I Batalionu Szturmowego „Odwet” w Zgrupowaniu „Golski” – przypomniano.

W Powstaniu Warszawskim kilkakrotnie ranny, otrzymał Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami. W 1989 r. Jad Waszem przyznał mu Medal Sprawiedliwego wśród Narodów Świata.

W latach 1945–1946 w ruinach domu przy ul. Marszałkowskiej 119 prowadził kawiarnię artystyczną – Cafe Fogg. Polskie Radio transmitowało z niej pierwszy po wojnie „Podwieczorek przy mikrofonie”. Radio szwedzkie natomiast nadało z tego lokalu dźwiękowy reportaż „Kawiarnia wśród ruin”.

Jako pierwszy artysta estradowy wystąpił w Telewizji Polskiej. Grał również w filmach.

Polskie Radio

Sejm przyjął też w piątek uchwałę ustanawiającą rok 2026 Rokiem Polskiego Radia „w setną rocznicę rozpoczęcia regularnego nadawania programu”.

„W niedzielę 18 kwietnia 1926 roku o godzinie 17 historyczne słowa spikerki Janiny Szotmpkówny: «Halo, halo, Polskie Radio. Fala 480 metrów» poprzedziły pierwszą oficjalną audycję, w której zaprezentowano muzykę Fryderyka Chopina” – przypomniano.

Archiwa Polskiego Radia zawierają „niezapomniane audycje, porywające relacje z najważniejszych wydarzeń, charakterystyczne głosy wybitnych dziennikarzy i radiowych artystów, a także kompozytorów, muzyków i pisarzy”. Do kultowych audycji – jak wskazano – można zaliczyć m.in. sygnał hejnału z wieży mariackiej, Teatr Polskiego Radia, „Wesołą Lwowską Falę”, „Podwieczorek przy Mikrofonie”, słuchowiska „Matysia-kowie” i „W Jezioranach”, „Sygnały Dnia”, „Łato z Radiem”, „MiniMax”, „Radiokurier”, „Listę Przebojów Programu III”, „60 Minut na Godzinę”, „Rewię Piosenek”, „Kronikę Sportową” czy sportowe „Studio S-13”. Cenne są również zbiory radiowej biblioteki wraz z Nutoteką zawierającą bardzo ważne dla polskiej kultury rękopisy wybitnych kompozytorów.

„Polskie Radio wraz z rozgłośniami regionalnymi nieustannie jednoczy słuchających. Dla wielu z nich jest ciągle oknem na świat, teatrem wyobraźni, audialnym magiem, wyjątkowym źródłem emocji. W XXI wieku nie maleje jego społeczna funkcja, a świat cyfrowy i rozwijające się technologie jeszcze tę funkcję umacniają i powodują, że znaczenie i pozycja Polskiego Radia wzrastają” – zaznaczono w uchwale.

Znadniemna.pl
na podstawie PAP
Na zdjęciu tytułowym:
Sala plenarna Sejmu RP,
fot.: Wikipedia



Dożynki w Orenburgu

17 października 2025 roku Miejska Organizacja Społeczna „Wawel” w Orenburgu zorganizowała koncert świąteczny z okazji Dożynek.

Impreza, która odbyła się w Błękitnej Sali Obwodowej Biblioteki Naukowej im. N.K. Krupskiej, uzyskała wsparcie władz regionu. Ponieważ jest to święto łączące różne narody słowiańskie, oprócz zespołu polonijnego „Jarzębina” wystąpili także goście: Rosjanie, Białorusini, Ukraińcy, Bułgarzy.



ABAKAN

Halloween w Szkole polskiej

26 października w Szkole Języka i kultury polskiej w Abakanie odbył się Halloween. Uczniowie zapoznali się ze słowniczkiem halloweeniskim, nauczyli się dwóch nowych piosenek i wzięli udział w gusie, przygotowanym przez nauczycielkę Olgę Siedych.

W prezencie wszyscy uczniowie dostali monstra latającego i obowiązkowy pakiet „cukierków i psikusów”!

Red.





Złożenie kwiatów na Cmentarzu Dońskim w Moskwie

14 sierpnia 2025 r., w przededniu Dnia Świąta Wojska Polskiego, w 105. rocznicę „Cudu nad Wisłą”, Ambasador RP w Federacji Rosyjskiej Krzysztof Krajewski złożył kwiaty oraz zapalił znicze na symbolicznych mogiłach



ostatniego komendanta głównego Armii Krajowej, generała brygady Leopolda Okulickiego oraz Zastępcy Delegata Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Kraj Stanisława Jasiukowicza znajdujących się na Cmentarzu Dońskim w Moskwie. Skazani haniebnym wyrokiem w tzw. procesie szesnastu – przywódcy Polskiego Państwa Podziemnego zmarli w kazamatach NKWD na Butyrykach, nie doczekawszy wolnej Polski.

Cześć ich Pamięci!



Misja dyplomatyczna dobiegła końca

21 sierpnia br. Ambasador Krzysztof Krajewski wraz ze Współpracownikami uroczystie pożegnał Konsula Sławomira Łuczaka oraz Konsul

Annę Domską-Łuczak, którzy kończą misję w Rosji.

Dziękujemy za lata wspólnej pracy oraz za zaangażowanie.

Życzymy powodzenia w nowych wyzwaniach oraz wszelkiej pomyślności!

Informacja
Ambasady RP w Moskwie



35. rocznica wznowienia działalności Domu Polskiego w Moskwie

25 października 2025 roku członkowie Moskiewskiej Narodowo-Kulturalnej Autonomii Polaków „Dom Polski” i honorowi goście zebrali się w Domu Narodów Rosji, aby uczcić 35. rocznicę odrodzenia organizacji.

Odtworzony dzięki przemianom, które zaszły w ZSRR pod koniec lat 1980., Dom Polski w Moskwie kontynuuje tradycje moskiewskich stowarzyszeń polonijnych z XIX i pierwszej połowy XX wieku. Ich działalność obejmowała wówczas wszystkie sfery życia społecznego: Polacy dbali o kulturę i edukację, mieli swoją prasę i kluby zawodowe, polskie akcje charytatywne wykraczały daleko poza granice stricte narodowościowe.

Prezes FPANK „Kongres Polaków w Rosji” Halina Subotowicz-Romanowa, która była wśród inicjatorów wznowienia Domu Polskiego i przez wiele lat stała na jego czele, w swoim przemówieniu wspomniła kolegów i koleżanki, którzy przyczynili się do tego dzieła: gen. Piotra Grabowskiego, Ewę Wasilewską, Piotra Romanowa, Mirosława Tostę, prof. Jerzego Ilinicza, Grzegorza Lepilina, Dmitrija Basowa, Ludmiłę Wasilewą, Natalię Kamińską.

Elżbieta Akulina i Jarosław Siemko opowiedzieli o historii stołecznej Polonii i jej wybitnych przedstawicielach, m. in. adwokat Aleksandr Lednickim, radcy dworu Julianie Klukowskim, właścicielu domu handlowego Marianie Lubowieckim, generale i mecenasie Alfonsie Szaniawski, psychiatrze Władysławie Dzierżyńskim. Maksym Wasilewski przygotował prezentację o poecie, prozaiku i tłumaczu Tadeuszu Micińskim.

Renata Pietiuszenko przedstawiła filmik o historii organizacji i wspólnych wyjazdach do Macierzy, a także o projekcie wycieczek dla Rosjan i Polaków, które pozwalały bliżej poznać odpowiednio Polskę i Rosję. Dymitr Paprocki wygłosił referat na temat aktualnej działalności Domu Polskiego, a pisarz i tłumacz Jerzy Percowski zaprezentował swoje przekłady książek polskich badaczy Dalekiego Wschodu i Syberii. Ludmiła Bryżko opowiedziała o kierowanym przez nią zespole „Baśki”, który z powodzeniem występuje na rosyjskich i międzynarodowych festiwalach.

W programie koncertowym uczestniczyły zespoły polonijne „Baśki” i „Wisła”, a także soliści. Roma Jadzińska-Alper wykonała polskie przeboje i otrzymała

gromkie brawa. Eugenia Janienko zaśpiewała piosenkę „Közimniñ qarasi” do słów Abaja Kunanbajuly ku pamięci swojej zesłanej do Kazachstanu babci. Wybrzmiały żartobliwa „Cicha woda” w wykonaniu Ludmiły Kirianowej i jazzowa wersja piosenki „Nie liczę godzin i lat” w wykonaniu Nikity Frołowa. Eugeniusz Brazul-Bruszkowski zagrał jedną z polskich piosenek kandydujących do Eurowizji.

Zebrani usłyszeli wiersz „Nić pamięci” Antoniny Goworko w wykonaniu autorskim. Artystka Lidia Polak pokazała swoje nowe obrazy poświęcone niektórym moskiewskim budynkom zaprojektowanym przez polskich architektów.

Serdeczne życzenia moskiewskim Polonusom złożyli zaproszeni na jubileusz polscy dyplomaci: kierownik Wydziału Politycznego Ambasady RP w Rosji radca Paweł Moenke i kierownik Wydziału Konsularnego i Polonii Ambasady RP w Rosji konsul Jarosław Strycharski. Gratulacje w imieniu Państwowego Rosyjskiego Domu Twórczości Ludowej im. W.D. Polenowa złożył dr Siergiej Kulibaba, kierownik Wydziału Kultur Narodów Rosji. Przedstawiciele jarosławskiej Polonii zaśpiewali tradycyjne „Sto lat!”.

Przyjacielska i inspirująca atmosfera nie byłaby możliwa bez pasji organizatorów na czele z Maryną Abramową i prowadzącego wydarzenie Stanisława Szurygina.

Informacja
FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”





Dom Polski w Briańsku obchodzi jubileusz 20-lecia działalności

23 listopada 2025 roku w Bibliotece im. F.I. Tiutczewa w Briańsku odbyła się uroczysta gala z okazji 20-lecia Briańskiej Regionalnej Społecznej Kulturalno-Oświatowej Organizacji „Dom Polski”.

Na jubileuszowe święto przybyło liczne grono gości, wśród których znaleźli się założyciele organizacji, wieloletni współpracownicy, aktywni członkowie, przedstawiciele zespołów artystycznych z Briańska i obwodu briańskiego, a także liczni mieszkańcy Briańska i regionu, którym bliska jest polska kultura. Sala biblioteki wypełniła się po brzegi. Jubileusz zgromadził wszystkich, którzy przez dwie dekady wspierali działalność tej instytucji kulturalnej.

Uroczystość miała prawdziwie polski charakter. Goście mogli wysłuchać serdecznych życzeń, polskich pieśni i wierszy w wykonaniu zarówno członków organizacji, jak i profesjonalnych artystów z Briańska i obwodu. Szczegól-



ne wrażenie zrobiło wystąpienie tańca ludowego, które pokazało bogactwo polskich tradycji tanecznych.

Organizatorzy przygotowali także prezentację multimedialną podsumowującą 20 lat działalności Domu Polskiego. Jak podkreślali przedstawiciele organizacji, przez te dwie dekady zrealizowano mnóstwo projektów kulturalno-oświatowych, które przyczyniły



się do popularyzacji polskiej kultury i języka w regionie briańskim.

Integralną częścią programu było przedstawienie polskiej tradycji kulinarnej. Organizatorzy opowiedzieli o historii i specyfice polskiej kuchni, a wszyscy goście mieli okazję skosztować tradycyjnego polskiego sernika, który, jak zgodnie podkreślali obecni, okazał się prawdziwym kulinarnym hitem wieczoru.

Ton uroczystości wyznaczały liczne gratulacje i ciepłe słowa kierowane pod adresem jubilata: m.in. od FPANK „Kongres Polaków w Rosji”, Polonii Jekaterynburga, wspólnoty białoruskiej w obwodzie briańskim. Goście podkreślali ogromny wkład Domu Polskiego w rozwój dialogu międzykulturowego oraz znaczenie organizacji dla zachowania polskiego dziedzictwa kulturowego w regionie.

Jak zauważali obecni, atmosfera spotkania była wyjątkowo serdeczna. Jubileusz stał się nie tylko okazją do oficjalnych wystąpień, ale przede wszystkim do wspólnego świętowania i wspominania najważniejszych momentów z historii organizacji.

Informacja

FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”



W oddalonym od Warszawy o blisko 8,5 tys. km Jakucku, stolicy Republiki Sacha (Jakucji), betonową zabudowę zastąpiono tradycyjną, drewnianą, ale w centrum miasta kontrastują z nią trzy murowane budowle. Wzniesione zostały w początkach XX stulecia, w nawiązującym do tradycji bizantyńskiej stylu neorosyjskim, z zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań technicznych. Ich twórcą był wykształcony w Sankt Petersburgu polski inżynier-architekt, Klemens Leszewicz (1848–1921?). W latach 1907–1913 pełnił funkcję architekta obwodowego w Jakucku. Zaprojektował tutaj kilka gmachów, w tym dawną siedzibę Obwodowej Izby Skarbowej, obecnie mieszczącą muzeum sztuki. Była to, nie licząc cerkwi, pierwsza w tym mieście murowana, piętrowa budowla użyteczności publicznej. Do dziś stanowi jego architektoniczną wizytówkę.



• Jakuck, dawny budynek Obwodowej Izby Skarbowej według projektu Klemensa Leszewicza, elewacja zachodnia.

Dawna Obwodowa Izba Skarbowa w Jakucku według projektu Klemensa Leszewicza

Polacy w Jakucji

Wyjątkowo surowe warunki klimatyczne i oddalenie od europejskiej części Rosji sprawiły, że Jakucja stała się jednym z najcięższych miejsc zesłań i przymusowego osiedlania. Polacy na północno-wschodnią Syberię trafiali już w XVII w. w szeregach oddziałów kozackich kolonizujących te ziemie oraz jako jeńcy wojen polsko-moskiewskich. W XIX w. przegrane zrywy niepodległościowe skutkowały kolejnymi falami polskich zesłańców. Szczególnie wielu rodaków znalazło się w Jakucji po powstaniu styczniowym. Należy zaznaczyć, że bywali też Polacy osiedlający się tam dobrowolnie, urzędnicy carscy, inżynierowie, a nawet właściciele kopalń złota. Najbardziej znanymi polskimi zesłańcami, którzy wnieśli cenny wkład w naukowe badania Jakucji byli: językoznawca Edward Piekarski (1858–1934); etnograf Wacław Sieroszewski (1858–1945); geolodzy: Aleksander Czekanowski (1833–1876) i Jan Czerski (1845–1892). Poświęcony im pomnik w formie zespołu głazów stoi w pobliżu domu salezjańskiego

w Jakucku. Został odsłonięty 9 września 2001 r., a we wrześniu 2023 r. zniknął z przestrzeni miejskiej.

Klemens Leszewicz – inżynier, architekt, nowator

Architekt, który „zmienił wygląd Jakucka”, to Klemens (Klementij) Leszewicz. Urodził się 23 listopada 1848 r. w powiecie drysskim guberni witebskiej, w rodzinie pochodzenia szlacheckiego, Adama Leszewicza i Izabelli z Dobrowolskich. Kształcił się w Petersburgu, gdzie ukończył gimnazjum klasyczne. Naukę kontynuował w szkole budowlanej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (1867–1872). Następnie pracę w charakterze pomocnika architekta łączył ze studiami w Cesarskiej Akademii Sztuk Pięknych jako wolny słuchacz. Po ich ukończeniu w 1874 r. awansował na inżyniera architekta, w randze radcy tytularnego. W Petersburgu prowadził biuro techniczno-budowlane. Specjalizował się w instalacjach grzewczych i wentylacyjnych.

W latach dziewięćdziesiątych XIX w. pełnił funkcję architekta gubernialnego kolejno: w Akmolińsku (ob. Astana, Ka-

zachstan), Wiatce (ob. Kirow), a od stycznia 1902 r. na Sachalinie. W styczniu 1907 r., na prośbę gubernatora Iwana Krafta, Leszewicz został przeniesiony do Jakucka, gdzie powierzono mu stanowisko architekta obwodowego. Pracował tam do sierpnia 1913 r., kiedy to na własne życzenie, w związku z pogarszającym się stanem zdrowia, wrócił do Petersburga. Pracy więcej nie podjął. Zmarł prawdopodobnie w 1921 r. w niewyjaśnionych okolicznościach.

Dawna siedziba Obwodowej Izby Skarbowej

Pierwszym zleceniem Leszewicza było opracowanie projektu piętrowej budowli kamiennej przeznaczonej na nową siedzibę Obwodowej Izby Skarbowej, zlokalizowaną przy ul. Prawlenskiej (ob. Petrowskiego 4). Wmurowanie kamienia węgielnego nastąpiło 6 maja 1909 r. Kierownikiem budowy został syn architekta, Klemens Leszewicz jr.

Projekt przewidywał podpiwniczenie, co wówczas było wielkim wyzwaniem technicznym ze względu na wieczną zmarzlinę. Zastosowano kamienną ławę

fundamentową, którą posadowiono stosunkowo głęboko (ok. 2 m) i termooizolację w postaci bierwion z zaprawą wapienną. Użyto miejscowych materiałów budowlanych. Wzniesiono budynek na planie prostokąta z wgłębieniem w lewej fasadzie (wejście boczne). Budowa trwała dwa lata, aż 30 maja 1911 r. gmach został ukończony i uroczystie poświęcony.

Leszewicz zastosował nie tylko unikatowe rozwiązania konstrukcyjne i technologiczne, lecz także oryginalną formę budowli – co prawda rozpowszechnioną w początkach XX w. – ale na tym obszarze dotąd niespotykaną. Kompozycja fasad nawiązywała do motywów charakterystycznych dla rosyjskiego budownictwa XVII w., była ich swobodną interpretacją z zastosowaniem wielu ozdób i detali. Na bogatą dekorację złożyły się trzy pary półkolistych okien (rodzaj biforiów), bogato profilowany fryz oraz portal i szczyt w formie kokosznika. Flankujące portal wieżyczki zwieńczone są czworobocznymi cebulastymi kopułkami. Budowla utrzymana w estetyce neorosyjskiej była harmonijnie wkomponowana w sąsiadującą zabudowę drewnianą. Reprezentuje północny typ rosyjskiego eklektyzmu, którego jednym z ważniejszych twórców okazał się polski architekt Klemens Leszewicz.

Funkcje gmachu w Jakucku

Zbudowany jako siedziba Obwodowej Izby Skarbowej, w ciągu ponadstuletniej historii, budynek mieścił m.in. punkt obrony białogwardystów (w okresie wojny domowej), bank państwowy, sie-

dzibę Ludowego Komisariatu Finansów czy rozgłośnię radiową. W 1970 r. stał się siedzibą Muzeum Sztuki Zachodnioeuropejskiej XVI–XIX w., otwartego na mocy postanowienia Rady Ministrów Jakuckiej Autonomicznej SSR w związku z darem rodziny prof. Michaiła Gabyszewa – około 250 dzieł zachodnich artystów. W 1995 r., po długotrwałym kapitalnym remoncie, ponownie otwarte muzeum przemianowano na Galerię Sztuki Zagranicznej im. M.F. Gabryszewa – filię Narodowego Muzeum Sztuki Republiki Sacha (Jakucji). W latach 2005–2007 przeprowadzono kolejny gruntowny remont, a właściwie przebudowę. Tym razem gmach posadowiono na słupach, rezygnując z piwnic. Po zakończeniu prac nadal pełnił funkcję muzeum. Obecnie w ekspozycji stałej prezentowane jest malarstwo, grafika, rzeźba, wzornictwo przemysłowe, włoskie, francuskie, holenderskie, a także sztuka krajów Azji: Chin, Japonii, Tybetu i Mongolii.

Inne realizacje Klemensa Leszewicza w Jakucku

Klemens Leszewicz zaprojektował i wybudował w Jakucku także inne gmachy o oryginalnej architekturze, w tym: Miejską Bibliotekę Publiczną i Muzeum Obwodowe (ob. Narodowa Biblioteka Republiki Sacha, Jakucji), Sąd Okręgowy (ob. Akademia Nauk Republiki Sacha, Jakucji), Dom Archireja (ob. Jakuckie Państwowe Muzeum Historii i Kultury Narodów Północy im. E.M. Jarosławskiego), siedzibę jakuckiego oddziału Banku Rosyjsko-Azjatyckiego (ob. biuro Ałmazergiznbank).



• Pomnik polskich zestrąlców, postawiony w Jakucku w 2001 r., zniknął z przestrzeni miejskiej w 2023 r.

Z chwilą pojawienia się polskiego architekta, rozpoczęła się nowa era w historii architektury Jakucka. Dał się on poznać nie tylko jako architekt artysta, lecz także inżynier innowator. Nie miał łatwego zadania, bo przyszło mu mierzyć się z surową naturą, budować na niestabilnym podłożu, zmieniającym się zależnie od pory roku. W takich warunkach opracował i wdrożył specjalne technologie, m.in. w zakresie ochrony wiecznej zmarzliny i ogrzewania parowego. Ceniony jest do dziś. Budowle jego autorstwa zostały wpisane do rejestru pomników historii i kultury Jakuckiej ASSR. Włączono je także niedawno do jednolitego rejestru miejsc dziedzictwa kulturowego narodów Federacji Rosyjskiej.

W sierpniu 2018 r., z okazji 170-lecia urodzin architekta, zorganizowano w stolicy Sacha konferencję na temat „Dzieje Polaków w Jakucku” w dużej części była ona poświęcona Klemensowi Leszewiczowi i jego architektonicznej spuściźnie.

Ewa ZIÓŁKOWSKA

*Zdjęcia autora
<https://polonika.pl>*



• Jakuck, dawny budynek Sądu Okręgowego (ob. Akademii Nauk Republiki Sacha), według projektu Klemensa Leszewicza.



• Jakuck, dawny budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej (ob. Narodowej Biblioteki Republiki Sacha) według projektu Klemensa Leszewicza.

MOSKWA


„Koronacja” w „Jedności”

12 października 2025 roku w moskiewskiej galerii „NIKO” odbyła się sztuka „Koronacja”, przygotowana przez Moskiewską Organizację Polonijną „Jedność” (Prezes – Pani Marina Łaktajewa). Sztuka jest poświęcona jednemu z najważniejszych wydarzeń w historii Polski – koronacji króla Bolesława Chrobrego. Spektakl stanowi opowieść historyczną, przybliżającą wydarzenia przeszłości i odtwarzającą atmosferę tamtych czasów z ich wartościami i obyczajami.

Předstawienie ma na celu zapoznanie widzów z ważnymi kartami historii i kultury, podkreślenie znaczenia tradycji i dziedzictwa.

Dramaturgia utworu jest nasycona wyrazistymi, emocjonalnymi scenami, ukazującymi charaktery bohaterów i odzwierciedlającymi kluczowe momenty epoki historycznej. Pozwoliło to widzom zanurzyć się w atmosferę wydarzeń, poczuć głębię przeżyć postaci i uświadomić sobie ciągłość dziejów.

Widzowie podkreślali wysoki poziom aktorskiego kunsztu wykonawców głównych ról, wierne oddanie wizerunków bohaterów,

staranne przygotowanie dekoracji i kostiumów, które tworzyły efekt bezpośredniej obecności odbiorcy w centrum scenicznego działania.

Po zakończeniu przedstawienia widzowie gorąco oklaskiwali aktorów, wyrażając szczerą wdzięczność i zachwyt nad przedstawionym spektaklem.

W ramach organizacji „Jedność” regularnie odbywają się podobne wydarzenia, ukierunkowane na zachowanie dziedzictwa kulturowego narodów.

**Informacja
organizacji «Jedność»**





W dniach 15–16 października 2025 roku w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Polscy zesłańcy na Syberii od powstania styczniowego do rewolucji 1905 roku”. Organizatorem konferencji wystąpiły Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA oraz Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk. Partner konferencji Komisja Syberyjska Polskiej Akademii Nauk.

Zesłanie na Syberię było szkołą życia dla Józefa Piłsudskiego i jego brata Bronisława. Ten etap ich biografii wywarł szczególne znaczenie na dalszym życiu obydwu braci. Tematyce zesłań Polaków na Syberię od powstania styczniowego do rewolucji 1905 roku poświęcona została dwudniowa konferencja naukowa, podczas której można było zapoznać się z referatami dotyczącymi zesłańczych losów nie tylko Józefa Piłsudskiego i Bronisława Piłsudskiego, ale także Wacława Sieroszewskiego, Władysława Studnickiego,



Międzynarodowa Konferencja o Polakach na Syberii

uczestników powstania styczniowego, m.in. Józefa Kalinowskiego, Edwarda Łazowskiego, Michała Jankowskiego, socjalistów (Bronisława Sławińskiego, Jana Promińskiego).

Przedstawione były również i kobiece doświadczenia na Syberii, m.in. Elżbiety z Pawłowskich Majewskiej, Jadwigi Ostromeckiej, Teresy Prażmowskiej, Jadwigi Łuszczewskiej, Jadwigi Prendowskiej.

W konferencji wzięli udział badacze, przedstawiciele Polonii Syberyjskiej – red. pisma «Rodacy» dr hab. Sergiusz Leończyk, dr Swietłana Mulina z Omska.

Konferencja była także transmitowana online.



Link do transmisji – dzień I >>
<https://www.youtube.com/live/BLhS-SAR0yHM>

Link do transmisji – dzień II: >>
<https://www.youtube.com/live/vaYtg-fdgoy0>





30 października w Rosji jest obchodzony Dzień Pamięci Ofiar Represji Politycznych. Czczona jest wówczas pamięć o osobach zamordowanych, więzionych oraz prześladowanych z powodów politycznych w czasach ZSRS.

W imieniu Ambasadora Krzysztofa Krajewskiego Chargé d'affaires a.i. Jarosław Dziedzic wspólnie z dyplomatami państw Unii Europejskiej, NATO oraz like-minded wziął udział

Dzień Pamięci Ofiar Represji Politycznych

w obchodach upamiętniających ofiary politycznych represji: złożył kwiaty pod pomnikiem Kamień Sołowiecki oraz na terenie dawnego poligonu NKWD w Butowie uczestniczył w uroczystości odczytywania nazwisk osób, które zostały tam zamordowane. Na poligonie w Bu-

towie w ramach masowych egzekucji, w latach 1937–1938, zginęło ponad 20 tys. osób, przedstawicieli wielu narodowości, wśród których byli też Polacy.

**Informacja
Ambasady RP w Moskwie**





Narodowe Święto Niepodległości w Ambasadzie RP w Moskwie

12 listopada 2025 r. w Ambasadzie RP w Moskwie odbyła się XII Polonijna Rada Konsultacyjna.

Posiedzenie otworzył Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Federacji Rosyjskiej Krzysztof Krajewski.

Ambasador podziękował za pracę oraz wkład w rozwój języka oraz kultury polskiej na terytorium Rosji. Zaapelował aby organizacje polonijne współpracowały z innymi mniejszościami etnicznymi, zaś promując Polskę nie

ograniczały się do prezentowania jej historycznego dorobku ale z dumą podkreślały współczesne osiągnięcia kraju.

Krzysztof Krajewski zapewnił zebranych o wsparciu oraz pomocy w realizacji działań na rzecz propagowania szeroko rozumianej kultury polskiej na terytorium Federacji Rosyjskiej.

13 listopada w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie odbyło się uroczyste przyjęcie z okazji Narodowego Święta Niepodległości.

W swoim wystąpieniu Ambasador RP Krzysztof Krajewski podkreślił znaczenie wolności jako wolności, którą trzeba pielęgnować każdego dnia w duchu odpowiedzialności i wspólnoty.

W przyjęciu wzięli udział przedstawiciele środowisk polonijnych, kulturalnych, naukowych oraz przedstawiciele



duchowieństwa. Spotkanie było okazją do wspólnego świętowania 107. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości oraz promocji polskiej historii, kultury i tradycji.

Kulturalno-Narodową Organizację „Polonia” w Republice Chakasji reprezentowała Prezes Zarządu, kierownik zespołu „Syberyjski Krakowiak” Marina Kozewnikowa.

Niech to święto przypomina nam, jak cenna jest niepodległość i jak ważna jest pamięć o tych, którzy ją wywalczyli.

Red.



W miejscowości Kłóbka na Kujawach, w dniach 4–5 lipca 2025 roku odbyło się wielkie religijno-historyczne wydarzenie.

Jedna z najstarszych parafii w regionie – pw. św. Prokopa Męczennika w Kłóbce – obchodziła swoje 700-lecie.

Równocześnie uczczono 159. rocznicę zławienia powstania zabajkalskiego, w którym udział brał parafianin Narcyz Celiński. Był on jednym z przywódców powstania nad Bajkałem i został za to rozstrzelany w Irkucku 27 listopada 1866 roku.

Z okazji obu jubileuszy odbyła się uroczysta suma odpustowa, a także odsłonięto i poświęcono pamiątkowe tablice.

Uroczystościom towarzyszyła inscenizacja historyczna z udziałem grup rekonstrukcyjnych. Nie zabrakło też salwy honorowej – oddano wystrzały z trzech armat i karabinów.

Drugiego dnia obchodów w spichlerzu w Kłóbce odbyła się I Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Narcyz Celiński z Lutoborza oraz losy Polaków na Syberii”.

Miałam zaszczyt uczestniczyć w dwudniowych uroczystościach, odsłonić tablicę pamiątkową oraz wygłosić przemówienie ku czci Narcyza Celińskiego. Podczas konferencji naukowej przedstawiłam referat pt. „Na straży polskiej pamięci o powstaniu zabajkalskim”.



Na straży polskiej pamięci o powstaniu zabajkalskim

Oto najważniejsze tezy przedstawionego referatu.

Na Syberii wiedza o polskim powstaniu nad Bajkałem jest powszechna, w szczególności w Buriacji i w obwodzie irkuckim. A potomkowie zesłanych Polaków dbają o zachowanie pamięci historycznej tych dramatycznych wydarzeń.

Tutaj, w Polsce, dowiedziałam się, że powstanie zabajkalskie w 1866 roku praktycznie nie istnieje w szerszej świadomości historycznej Polaków, zapomina się o nim nawet na lekcjach historii. A ono zasługuje na pamięć i uznanie wśród współczesnych. Czas najwyższy rozpowszechnić wiedzę na jego temat, aby pamięć o heroicznej walce i poświęceniu uświadomiła wszystkim, jak wielkie jest pragnienie wolności. Zachowując pamięć, pielęgnujemy nie tylko wspomnienie prze-

żość, ale i wartości, które są aktualne również dziś.

Syberyjskie zesłanie to nie tylko geograficzne wygnanie, ale i próba duchowej siły. Choć większość zesłańców była pozbawiona nadziei na powrót, niektórzy z nich nie pogodzili się z losem. W sytuacji, wydawałoby się, wręcz beznadziejnej, tysiące kilometrów od Polski, bez broni i zaplecza, w środowisku polskich zesłańców politycznych – uczestników powstania styczniowego – zrodził się plan wywalczenia sobie drogi do Chin i odzyskania w ten sposób wolności. Powstanie było inspirowane współpracą z rosyjskimi rewolucjonistami, z organizacją „Ziemia i Wola”.

Z początkiem 1866 roku władze carskie zgromadziły wielu katorżników w gubernii irkuckiej. Ponad 700 zesłańców wyprawiono na budowę nowego



• Krzyż na zbórowym grobie.

traktu nad brzegiem Bajkału, tzw. traktu Bajkalskiego od Kułtuku do Miszychy.

W nocy z 24 na 25 czerwca 1866 r. Polacy rozbroili konwój w Kułtuku, wzięli pocztowe konie i ruszyli w stronę następnych polskich obozów. Po drodze w obozach powstańcy przyłączali się do grupy chętnych, rozbrajali konwoje, brali konie, niszczyli linię telegrafu łączącego stacje poczty z Irkuckiem, by uniemożliwić przesyłanie wiadomości.

Jednak wiadomość o polskim „buncie” dotarła do Irkucka już następnej nocy i władze gubernialne podjęły natychmiastowe działania w celu stłumienia powstania.

Do starcia z carskim wojskiem doszło 28 czerwca pod Miszyczą nad rzeką Bystrą, niedaleko ujścia rzeki do Bajkału.

W walce zginęło 15 zesańców polskich oraz jeden rosyjski oficer.

Powstańcy uciekli do tajgi, by spróbować przebić się do granicy.

Nadzwyczajnych działań bojowych już nie rejestrowano, sporadycznie mogło dochodzić do strzelaniny, gdy z tajgi wychodzili uciekinierzy i natykali się na wojsko.

12 lipca generał Bolestaw Kukiel uspokajał gubernatora Syberii Wschodniej, że sytuacja jest pod pełną kontrolą i jeszcze 10 dni „[...] a ostatnie powstańcy znajdą się w naszych rękach, albo wzięci siłą oręża, albo wypędzeni z lasów głodem, szkorbutem i meszką”.

Po miesiącu, około 25–28 lipca (6–9 sierpnia) powstanie polskie nad Bajkałem zostało zdławione.

Pod koniec lata i na początku jesieni prowadzone było śledztwo i ogłoszono wyrok.

Czterech przywódców powstania: Narcyza Celińskiego, Gustawa Szaramowicza, Władysława Kotkowskiego i Jakuba Reinera skazano na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Krótko przed śmiercią zezwolono im napisać pożegnalne listy do najbliższych w kraju. Jako że żaden ze skazanych nie wyraził w liście skruchy ani żalu z powodu „buntu” i uczestnictwa w zbrojnym powstaniu, zakazano posyłać je rodzinom.

Wykonanie wyroku nastąpiło 27 listopada 1866 roku na przedmieściu Irkucka o nazwie Uszakowka, w pobliżu rzeki Angary, za tzw. rogatką jakucką. Teraz to już część miasta Irkuck, osiedle Maratowskoje.

15 uczestników powstania poległych w starciu pod Miszyczą pochowano na miejscu walki w zbiorowym grobie i postawiono krzyż z wrytym napisem w języku rosyjskim:

„Tu są pogrzebani zbuntowani polscy powstańcy, zabici podczas strzelaniny 28 czerwca 1866”.

Pierwszym drewnianym krzyżem na kopcu kamieni opiekował się jeden z powstańców, przypuszczalnie Kazimierz Markowski, ale po jego śmierci



• Dwujęzyczny napis na granitowej tablicy.

lub wyjeździe z wioski krzyż ten uległ zniszczeniu.

Około 1970 roku na miejscu grobu nic już prawie nie zostało, a badania terenowe wykazały tylko rozwaloną grudę kamieni.

Historia powstania zabajkalskiego przez długie lata pozostawała na marginesie oficjalnej pamięci. Dopiero po 100 latach władze sowieckie zaczęły dostrzegać potrzebę upamiętnienia tego wydarzenia. W setną rocznicę powstania nad Bajkałem komsomolcy ze Sluzdzianki w obwodzie irkuckim przeszli szlakiem powstańców od miejscowości Kułtuk, gdzie rozpoczęło się powstanie, do Miszychy. Wtedy padła propozycja o postawieniu pomnika na miejscu tych tragicznych wydarzeń.

W 1967 roku władze Irkucka upamiętniły powstanie zabajkalskie w nazwie ulicy. Ulica Transportowa w historycznej części Irkucka została przemianowana na ulicę Polskich Powstańców. Nazwę tę nosi do dzisiaj.

W 105. rocznicę powstania, w 1971 r., uchwałą Rady Ministrów Buriackiej Autonomicznej SRR (obecnie Republika Buriacja) „Zbiorowy grób zesłanych polskich powstańców poległych w walce z wojskiem carskim 28 czerwca 1866 roku” (podana dokładna lokalizacja) został wpisany do rejestru zabytków historycznych i kulturowych Buriacji.

W 1979 roku miała się odbyć rekonstrukcja pomnika, ale z powodu braku finansowania terminy ciągle się przesunęły. Ministerstwo Kultury Buriackiej



• Dzień Pamięci na Miszysie. Rok 2010.

ASRR opracowywało projekt pomnika na miejscu zbiorowego grobu, ale projekt nie został ukończony.

Aktywne działania rozpoczęły się dopiero w roku 1993 po założeniu Narodowo-Kulturalnej Autonomii Polaków „Nadzieja” w Ułan Ude – odnaleziono miejsce pochówku i wzniesiono pomnik. Te przedsięwzięcia zapoczątkowali założyciel organizacji i jej ówczesny przewodniczący Waław W. Sokołowski oraz krajoznawca Michaił I. Dimow.

Projekt pomnika i jego finansowanie zapewniła Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa z Warszawy.

Uroczystość odsłonięcia pomnika polskich powstańców odbyła się 13 października 2001 roku, w 135. rocznicę wybuchu powstania bajkalskiego.

Odsłonięto wówczas drewniany pomnik-krzyż z dwujęzycznym napisem na granitowej tablicy, który głosi:

„Pamięci zesłańców polskich, uczestników powstania nad Bajkałem, poległych w walce z żołnierzami carskiej Rosji 12 lipca 1866 r. Śpijcie spokojnie, bohaterowie. Pamiętamy o was. Stowarzyszenie Kultury Polskiej „Nadzieja”, Ułan Ude. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Warszawa”.

W odsłonięciu pomnika wzięli udział m.in.: konsul generalny RP w Irkucku pan Stanisław Sokół, przedstawiciele polonijnych organizacji „Nadzieja” z Ułan Ude oraz „Ogniwo” z Irkucka, stowarzyszenie historyków Republiki Buriacja, władze lokalne oraz kierownictwo Rezerwatu Bajkalskiego.

Odbył się wiec pamięci, składanie wieńców, msza święta i poświęcenie pomnika. Uroczystą mszę celebrował ksiądz, proboszcz kościoła rzymsko-

katolickiego pw. Najświętszego Serca Jezusa Chrystusa w Ułan Ude Adam Romaniuk.

W nowoczesnej Buriacji, w 2010 roku to miejsce pochówku zostało wpisane do rejestru obiektów dziedzictwa kulturowego Republiki Buriacja w następujący sposób:

„Zbiorowy grób zesłanych polskich powstańców poległych w walce z wojskiem carskim 28 czerwca 1866 roku (według starego stylu); trzysta metrów na wschód od st. Miszycha przy drodze kolejowej, rekonstruowany w 90. latach XX w.”.

Wpisowi towarzyszyło zdjęcie pomnika oraz podane były materiały użyte do jego zbudowania: metal, marmur. Po postawieniu pomnika co roku polonijna delegacja z Ułan Ude wyjeżdżała na Dzień Pamięci do miejscowości Miszycha, aby oddać hołd bohaterom. Podjęliśmy wtedy decyzję, aby zapraszać na nasze uroczystości upamiętniające powstanie zabajkalskie delegacje z Polski. Zainicjowałam m.in. kontakt z Małopolskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych w Krakowie.

Co roku na daną uroczystość przyjeżdżały różne delegacje z Polski: m.in. z Olecka – na czele z burmistrzem, z Białegostoku i Krakowa.

Wraz z konsulem generalnym w uroczystościach brały udział znane osobistości z Polski.

W książce „Długi marsz do wolności”, wydanej przez Narodowe Centrum Kultury w Warszawie, trzech podróżników, którzy pokonali szlak bohaterów książki Sławomira Rawicza „Długi marsz”, tak opisuje jeden dzień wyprawy na Syberię:

„24 lipca udaliśmy się do wsi Miszycha, położonej na południowym brzegu jeziora Bajkał. Powodem naszej wizyty były uroczystości upamiętniające 144. rocznicę powstania zabajkalskiego. Obchody zorganizowało stowarzyszenie „Nadzieja” [...] Kilkogodzinna uroczystość wywarła na nas wielkie wrażenie. Ciekawy program przygotowała młodzież z organizacji „Nadzieja”. Pod pomnikiem upamiętniającym poległych Polaków złożyliśmy wieńce i zapaliliśmy znicze. Minutą ciszy uczciliśmy pamięć polskich powstańców, następnie odśpiewaliśmy hymn Polski. Punktem kulminacyjnym uroczystości była msza polowa, odprawiona w języku polskim za Ojczyznę. Ksiądz Włodzimierz Siek z irkuckiej diecezji św. Józefa wygłosił wzruszającą homilię”.

Podaję tylko jeden przykład, a takich opisanych wspomnień było więcej.

Od 2013 roku „Nadzieja” prowadziła naukowo-krajoznawcze ekspedycje pod nazwą „Bajkalski szlak polskich zesłańców powstania bajkalskiego 1866 roku”.

W ekspedycji brała udział młodzież z „Nadziei” oraz przedstawiciele z Polski.

Ekspedycje trwały do 9 dni i uczestnicy mieli za zadanie: przejść wzdłuż trasy powstania zabajkalskiego; przeprowadzić badania terenowe historycznych miejsc pamięci związanych z powstaniem; przestudiować ekspozycje w muzeach krajoznawczych i szkołach. Po przybyciu do miejscowości Miszycha członkowie ekspedycji porządkowali teren przy pomniku, składali sprawozdanie z wyprawy i dostawali certyfikaty uczestnika ekspedycji.

Prof. Eugeniusz Niebelski, który uczestniczył w wyprawie w 2016 roku,



• Dzień Pamięci na Miszysie, rok 2012.



• Dzień Pamięci na Miszysie . Rok 2012. Mszę św. celebrował Ks. Włodzimierz Siek.



• Dzień Pamięci na Miszysie. Rok 2013.



• Wspólna Ławka 2018 rok. Przy pomniku uczestników powstania bajkalskiego (archiwum SP 203 w Warszawie).

w swojej książce pt. „Lepsza nam kula niżli takie życie!” Polskie powstanie nad Bajkałem w 1866 roku tak opisał ten szlak:

...Tropa zaczyna się w Kułtuku, gdzie rozpoczęło się powstanie, wiedzie przez fragment (na Szamance) starej krugobajkalskiej drogi, wznoszonej w 1866 roku przez katorżników, kieruje się przez miasteczko Śludzianka ku górą i wyniosłemu szczytowi Pik Czerskiego – wysokości 2090 metrów n.p.m. – (na który powstańcy 1866 roku się nie wspinali), ale ścieżki tamtejsze z gór wychodzące obstawiali wtedy strażą Buriaci i kozacy, a jedna z przełęczy z pewnością dlatego nosi do dziś nazwę Żandarmski Pieriełom); dalej ku północy – wędrowanie odbywa się od miejscowości Tanchoj ponad górską rzeczką Osinowką (do wodospadu Tanchoj w Rezerwacie Biosfery Bajkalski, a cała impreza kończy się patriotyczno-wspomnieniową uroczystością (łącznie ze mszą świętą, przemówieniami i składaniem kwiatów) przy mogile i krzyżu nad starą odnogą rzeki Miszycha, tuż przy Bajkale”.

Coroczne wyjazdy na Syberię członka władz krajowych i małopolskich PTSM, podróżnika, dziennikarza i fotografa Jerzego Bogusława Nowaka i jego udział w uroczystościach „Nadziei” w Miszysie zaowocowały ważnymi wydarzeniami w Polsce. Dzięki jego inicjatywie 25 listopada 2016 roku przy budynku Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych w Krakowie na Oleandry 4 została odsłonięta tablica upamiętniająca rozstrzelanych przywódców polskiego powstania nad Bajkałem w 1866 roku. Na tablicy widnieje napis:

„W 150. rocznicę rozstrzelania
w Irkucku 27 XI 1866 roku
przywódców polskiego powstania
nad Bajkałem
Narcyza Celińskiego,
Władysława Kotkowskiego,
Gustawa Szaramowicza,
Jakuba Reinera.
Oddział Małopolski
Polskiego Towarzystwa
Schronisk Młodzieżowych
Kraków, 27 XI 2016 roku
Kamień jest darowizną
kopalni wapienia «Czartowice»”.

Z inicjatywy dyrektora do spraw Polonii MSZ pani Iwony Kozłowskiej w 2017 roku powstał projekt „Wspólna ławka” pod hasłem „Śladami polskich badaczy Syberii”. Dwuletni projekt, finansowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach zadania „Rodzina polonijna”, polegał na wymianie uczniów Szkoły Podstawowej nr 203 im. Antoniny i Jana Żabińskich w Warszawie a Polską Szkołą Społeczną Autonomii Polaków „Nadzieja” w Ułan Ude.

Realizując II edycję projektu, we wrześniu 2018 roku 15-osobowa grupa składająca się z uczniów, nauczycieli i przedstawicieli polskiej oświaty odbyła tygodniową podróż do Ułan Ude na Syberii. „Nadzieja” przygotowała ciekawą program, w tym jeden dzień został

przeznaczony na podróż do Miszysy, miejsca tragicznych wydarzeń powstania zabajkalskiego.

Tam, nad Bajkałem, dzieci doświadczyły żywej lekcji historii. Była to historia o godności, odwadze i marzeniu o wolnej Polsce – niesionych aż na Syberię. Ta wyprawa poszerzyła wiedzę uczniów o kolejne ważne fakty z bogatej historii Polski.

Pobyty na Syberii uczniów warszawskiej szkoły był pełen niezwykłych przeżyć, radości i wielu wzruszeń. W pamięci na zawsze pozostały piękne syberyjskie krajobrazy, uroki Bajkału oraz chwile spędzone z rodakami.

Po zakończeniu dwóch edycji projektu „Wspólna ławka” został wygrany konkurs na jego kontynuację na rok 2019/2020 pod tytułem: „Ostatni akord powstania styczniowego. Ślady powstania bajkalskiego”.

Nową edycję projektu realizowano w 2019 roku w Warszawie. Polonijna młodzież z Ułan Ude została zakwaterowana w Europejskim Domu Spotkań Młodzieży, a program pobytu przewidywał m.in.:

- warsztaty historyczne „Ostatni akord powstania styczniowego. Powstanie bajkalskie”;

- złożenie kwiatów pod pomnikiem w Krakowie – kamień pamiątkowy „W 150. rocznicę rozstrzelania w Irkucku 27.11.1866 przywódców polskiego powstania nad Bajkałem”;

- otwarcie zorganizowanej przez Jerzego Bogusława Nowaka wystawy „Miejsce polskiej martyrologii na Syberii” – spotkanie z autorem wystawy;



• Piotr Pacholarz – Prezes Malopolskiego Oddziału PTSM. Rok 2015.

• spotkanie z profesorem Eugeniuszem Niebelskim, autorem książki „Lepsza nam kula niżli takie życie!” Polskie powstanie nad Bajkałem w 1866 roku;

• odnalezienie tablicy „Powstanie bajkalskie, czerwiec 1866” i złożenie kwiatów na Grobie Nieznanego Żołnierza na placu Piłsudskiego w Warszawie. Powstanie bajkalskie w Polsce zostało upamiętnione dopiero w 1991 roku, a tablica upamiętniająca je odłonięta



• Projekt Ostani akord powstania styczniowego. Ślady powstania bajkalskiego. Przy Grobie Nieznanego Żołnierza. Składanie kwiatów, rok 2019 (archiwum SP 203 w Warszawie).

podczas obchodów 200-lecia Konstytucji 3 Maja.

Z powodu pandemii następna edycja projektu na 2020 rok nie została zrealizowana.

W 2023 roku w Miszysze nad Bajkałem został spiłowany krzyż i zniszczona tablica pamiątkowa.

W gruncie rzeczy to nie kamień i nie metal upamiętniają historię – robią to ludzie. Ludzie, którzy nie pozwalają, by za-

tarły się ślady przeszłości, i dbają o to, by rozbrzmiewał choćby szepot polskiej historii. Bo póki ktoś o niej mówi, póty pamięć o niej nie ginie. To właśnie dzięki potomkom zesłanych Polaków, społecznikom, ta historia wciąż żyje, wzrusza i uczy.

Maria IWANOWA,
Prezes Honorowy
Narodowo-Kulturalnej
Autonomii Polaków „Nadzieja”
w Ułan Ude



Zakończenie pracy konsulatu w Irkucku

14 grudnia br. odbyła się symboliczna uroczystość zakończenia działalności Konsulatu Generalnego RP w Irkucku.

Władze Federacji Rosyjskiej cofnęły zgodę na funkcjonowanie urzędu z dniem 30 grudnia br. W uroczystości wziął udział ambasador RP Krzysztof Krajewski z małżonką, szef przedstawicielstwa MSZ

Federacji Rosyjskiej w Irkucku, korpus konsularny akredytowany w Irkucku, duchowieństwo oraz liczna grupa Polaków zrzeszonych w organizacji „Ogniowo”. Ambasador przypomniał historię i znaczenie Konsulatu Generalnego w Irkucku dla stosunków polsko-rosyjskich, podkreślił wielką rolę urzędu w pielęgnowaniu miejsc pamięci na Syberii, serdecznych relacji z Polakami rozszanymi na terytorium



największego polskiego okręgu konsularnego w świecie.

Krzysztof Krajewski podziękował Konsulowi Generalnemu Marciniowi Nosalowi i zespołowi placówki za profesjonalną służbę Ojczyźnie. Konsul Generalny przekazał na ręce ambasadora symbole narodowe: gołdo i flagę Rzeczypospolitej Polskiej.

Informacja
Ambasady RP w Moskwie

Nowa płyta z piosenkami Syberyjskich Mazurów

W roku 2024 w Warszawie nagraliśmy z kolegą (Anton Apostol z Antonovka Records) folklor mazurskiej wsi Aleksandrówka na Syberii w moim wykonaniu. Wszystkie utwory zostały zebrane przeze mnie podczas wyjazdów do Kraju Krasnojarskiego i Republiki Chakasji w roku 2019 i 2021 lub pozyskane drogą internetową od zaprzyjaźnionych Mazurów.

Kilka piosenek uzupełniłem fragmentami z nagrań badających Mazurów Syberyjskich przede mną badaczy (Eugeniusza Stupińskiego, Sergiusza Skorwida). W balladzie „A w niedzielę po obiedzie” uzupełniłem delikatnie kilka niekompletnych wersów na podstawie znanych mi podobnych pieśni ludowych.

Wszystkie utwory starałem się wykonywać w sposób najbliższy oryginałowi, zachowując – najlepiej jak potrafię – miejscową odmianę mazurszczyzny.

W niezmienionej postaci publikowałem teksty wszystkich piosenek / wylczanek / bajek i innych tekstów kliszowanych w artykule Ustne teksty kliszowe w gwarze Mazurów syberyjskich, w: Dolińska Baczewska, E. i Dąbrowski, R. (red.), Rok mazurski w gminie Dźwierzuty 2021. s. 41–60.



Serdecznie dziękuję mojej przyjaciółce – Bożenie Worono – za pomoc w znalezieniu, a radiu Palotti FM za udostępnienie sali do nagrań!

Wszystkich chętnych zapraszam do odsłuchania!

Linki do płyty patrz na stronie <https://www.rodacynasyberii.pl/aktualnosc/1086/>.

Paweł SZUTOW

Urodził się w polskiej rodzinie szlacheckiej, ale sam uważał się za Rosjanina. Był podróżnikiem i geografem, generałem armii carskiej, badaczem Azji Środkowej i członkiem honorowym Petersburskiej Akademii Nauk, potężnym mężczyzną ważącym 140 kg i mającym 2 metry wzrostu.



Mikołaj Przewalski (1839–1888)

Badał Kraj Ussuryjski, rozległe obszary Mongolii, Chin i Tybetu. Przemierzył łącznie ponad 33 000 km. W czasie swoich podróży scharakteryzował rzeźbę, klimat, florę i faunę badanych obszarów oraz sporządził pierwsze mapy tych obszarów dostępne w Europie. Ze swoich wypraw pozostawił relacje i opisy podróży wydane potem w wielu językach. Odkrył i opisał dzikiego wielbłąda oraz dzikiego konia, nazwanego potem od jego nazwiska.

1 listopada 1888 roku w czasie jednej z wypraw, po wypiciu nieprzeżegotowanej wody na dur brzuszny zmarł Mikołaj Przewalski. Na jego cześć miejscowość Karakoł w Kirgistanie, gdzie zmarł przemianowano na Przewalsk.

Sergiusz LEOŃCZYK



- Sankt Petersburg. Pomnik Przewalskiego w Ogrodzie Aleksandrowskim.

W dniu 5 września bieżącego roku, Szkoła Podstawowa w Lipowym Polu Skarbowym, z wielkim zaangażowaniem włączyła się w ogólnopolską akcję „narodowego czytania”. Jak nie trudno się domyśleć jej bohaterem był Jan Kochanowski oraz jego ponadczasowe dzieła.

Nasza polska literatura naszą polską dumą



„Narodowe Czytanie 2025” w Szkole Podstawowej na Lipowym Polu Skarbowym

Twórczość mistrza z Czarnolasu

W tym roku cała Polska na narodowym czytaniu spotkała się przy twórczości Jana Kochanowskiego, zatem uczniowie z Lipowego Pola, tamtejsi nauczyciele, rodzice oraz lokalna społeczność z dumą dołączyli do tej przepięknej tradycji.

Inauguracja „narodowego czytania”

Spotkanie to rozpoczęła pani dyrektor Szkoły Podstawowej w Lipowym Polu Skarbowym, Iwona Maj. Na początku odczytała ona list od Pary Prezydenckiej. Następnie na przygotowaną scenę wkroczył sam mistrz z Czarnolasu, a w tę rolę wcielił się uczeń klasy siódmej Kacper Erbel. Był on oczywiście ubrany w strój nawiązujący do epoki renesansu, która także obowiązywała naszego wielkiego poetę. Tak zacnej personie, towarzyszyli rzecz jasna dworzanie, a byli to: Krzysztof Nowek z klasy VII, Krzysztof Kowalik z klasy VII oraz Oskar Sieczka klasy VII, wraz z Krzysztofem Bodo i Wojciechem Bodo z klasy IV.

„O Janie Kochanowskim”

Bracia Krzyś i Wojtek wprowadzili publiczność w podniosły nastrój poprzez recytację utworu „O Janie Kochanowskim”. A dwie symboliczne lipy, jedna oczywiście czarnolaszka, a druga z Lipowego Pola, zaprosiły zebranych gości do wspólnego świętowania tym razem... w cieniu poezji. Lipą jedną była uczennica Aleksandra Skowron z czwartej klasy zaś drugą lipą była Zuzanna Szymczyk z klasy szóstej. Publiczność zebrana na narodowym czytaniu

we wspomnianej podstawówce, wysłuchała zatem kilku fraszek mistrza z Czarnolasu. Fraszkę zatytułowaną „Na lipę” zaprezentowała pani Magdalena Maciejczak, fraszkę „Na dom w Czarnolesie” przedstawiła Amelia Blajerska z klasy ósmej, fraszkę „Na zdrowie” goście usłyszeli w interpretacji p. Jolanty Sieczki. Zaś kolejny utwór zatytułowany „Do gór i lasów” przedstawiła nauczycielka pani Ilona Erbel.

Pieśni mistrza Jana

Jak nie trudno się domyśleć, nie mogło na tak wyjątkowym spotkaniu zabraknąć pieśni Jana Kochanowskiego. Do nich to należały pieśni zatytułowane „Czego chcesz od nas panie”, którą odczytała Bożena Sadza oraz Halina Górecka z Koła Gospodyń Wiejskich „Polanki” z Lipowego Pola Skarbowego. Zaś pieśń pod tytułem „Serce roście patrząc na te czasy” przedstawiła nauczycielka pani Agata Szlęk-Sitkiewicz.

Wielkie mi uczyniła pustki w domu moim...

Na tak szczególnym spotkaniu nie mogło zabraknąć też i trenów mistrza z Czarnolasu. A zgromadzeni goście usłyszeli je w prezentacji Matyldy Biłskiej, a był to „Tren VIII”, zaś „Tren X” przedstawiła Oliwia Sadza. Były to uczennice klasy ósmej wspomnianej szkoły.

Uczymy się cieszyć życiem

Spotkanie to rzecz jasna podkreśliło w wyjątkowy sposób, że poezja Jana Kochanowskiego wciąż uczy nas cieszyć

się życiem, a ponadto uczy dostrzegać piękno w drugim człowieku i otaczającej nas przyrodzie oraz dzięki niej możemy odnajdywać siłę w trudnych chwilach jakie niesie nam codzienność. Dzięki poezji czarnolaszkiego mistrza pióra, potrafimy też bezgranicznie zaufać Bogu.

„Prawda czy lipa” i wspólne zdjęcia

W programie jaki zaprezentowała nam podstawówka z Lipowego Pola Skarbowego, znalazła się też zabawna gra „Prawda czy lipa” oraz miało miejsce symboliczne przybijanie pieczętek na przyniesionych książkach przez samego Jana Kochanowskiego. To wyjątkowe spotkanie zakończyły wspólne zdjęcia i wręczenie dyplomów jego uczestnikom. Uczniowie gdy tak bardzo rozmyślali się w poezji Kochanowskiego, na zaplanowanej wspólnej wycieczce do Czarnolasu, sami będą mogli przekonać się o inspiracji literackiej jakie niesie ze sobą to miejsce.

Literatura łączy pokolenia

Jak mogliśmy wywnioskować z tego spotkania, literatura w sobie wiadomy sposób łączy ze sobą pokolenia. A przy okazji dowiedzieć się mogliśmy jak ogromną wiedzę posiadają uczniowie tej szkoły na temat życia i twórczości Jana Kochanowskiego. Warto jest podkreślić, iż spotkanie to przygotowały panie nauczycielki Karolina Zięba-Rogozinska, a także Iwona Młodawska-Kasprycka. Natomiast nastrojową muzykę dobrała Magdalena Sitkowska.

Ewa MICHAŁOWSKA-WALKIEWICZ



MOSKWA

20 listopada 2025 roku Moskiewska Narodowo-Kulturalna Autonomia Polaków „Dom Polski” zorganizowała koncert z okazji rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości.

W kurii Katedry Niepokalanego Poczęcia NMP obecni członkowie organizacji i honorowi goście: Ambasador RP w Rosji Krzysztof Krajewski wraz z małżonką Aldoną Krajewską, kierownik Wydziału Politycznego Ambasady RP w Rosji radca Paweł Moenke, kierownik Wydziału Konsularnego i Polonii Ambasady RP w Rosji konsul Jarosław Strycharski, wicekonsul Katarzyna Strycharska, prezes FPANK „Kongres Polaków w Rosji” Halina Subotowicz-Romanowa. Ambasador RP podziękował wszystkim obecnym za pamięć i szacunek dla bohaterstwa przodków.

W koncercie wzięły udział zespół wokalny-teatralny „Wisła” i chór „Baśki”. Młodzież polonijna wystąpiła ze scenkami o historii odzyskania niepodległości,

ści, dorośli i dzieci recytowali wiersze. Wybrzmiały muzyka klasyczna. Wieczór zakończył się przy tradycyjnej herbacie.

Dwa dni później członkowie Moskiewskiej Narodowo-Kulturalnej Autonomii Polaków „Dom Polski” wzięli udział w XX Festiwalu Muzyki Chrześcijańskiej „Cecyliada”. Nikita Frołow wykonał piosenkę Franka Sinatry „That’s Life” w języku angielskim, a Anna Gubina – piosenki „Pieśń Priscilii” w języku polskim oraz „Vieni, vieni, o mio diletto” w języku włoskim. Festiwal został zorganizowany przez siostrę Wiolettę Wróbel i odbył się w Kurii przy Katedrze Niepokalanego Poczęcia NMP.

Obchody Narodowego Święta Niepodległości odbyły się także w innych

miastach Rosji. W Sankt Petersburgu spotkanie z udziałem Ambasadora RP Krzysztofa Krajewskiego i konsula RP Jarosława Strycharskiego zorganizowały dwie działające w tym mieście organizacje polonijne: RSO „Kongres Polaków w Sankt Petersburgu” i KPO „Polonia”. Wystąpiły zespoły „Polskie kwiaty” (kierownik Julia Posmitnaja), „Korale” (kierownik Maria Arefjewa) i zespół taneczny „Gaik” (kierownik Maria Bałaszowa). Okolicznościową prezentację przygotował klub młodzieżowy RSO „Kongres Polaków w Sankt Petersburgu”

Informacja

FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”.





Andrzejki i Adwent w Szkole Kultury i Języka polskiego w Abakanie

30 listopada — dzień bogaty na wydarzenia. W Rosji jest to dzień matki, natomiast w Polsce Andrzejki, a w świecie katolickim — początek Adwentu.

Dlatego uczniowie Szkoły Kultury i Języka polskiego w Abakanie z zapałem wróżyli, chcąc dowiedzieć się co ich czeka w przyszłości. Wylewali воск przez uszko klucza, przekuwali serca papierowe, wróżyli z kubków. I oczywiście święty Andrzej obiecywał tylko same dobre przepowiednie, przecież u takich twórczych i utalentowanych uczniów inaczej się nie da! Uczniowie zapoznali się ze słownictwem andrzejkowym.

W warsztacie twórczym przygotowaliśmy wspólnie kalendarz adwentowy ze słodkościami w środku. Każdy z uczniów

połączył ze sobą 24 pudełka po zapałkach w kształt choinki, pomalował i wypełnił słodkościami. Oprócz tego w każdym z pudełek znajdowało się zadanie, na każdy kolejny dzień, napisane po polsku.

A na zajęciach z choreografii dzieci uczyły się nowego tańca — góralskiego. To nie jest prosty taniec, ale niezwykle piękny, ekspresyjny i zadziorny.

W całej „Polonii” w Abakanie i Chakasji trwają przygotowania do gwiazdki bożonarodzeniowej. W Szkole Polonijnej już są pierwsze próby Jasełek i tańca małych aniołów.

Olga SEDYCH,
Dyrektor Szkoły Kultury i Języka polskiego
przy KNOS „Polonia” Republiki Chakasji